

תוספתא מסכת בבא מציעא (ליברמן) פרק ז

הלכה א

השוכר את הפועלין בין שהטעו את בעל הבית ובין שבעל הבית הטעה אותן אין להן זה על זה אלא תרעומת

במה דברים אמורים בזמן שלא הלכו אבל שכר את החמרין והלכו ולא מצאו שכר את הפועלין הלכו ומצאו את השדה כשהיא לחה נותן להם שכר בטלים שאינו דומה עושה מלאכה ליושב ובטיל ואינו דומה הבא טעון לבא ריקן

במה דברים אמורים בזמן שלא התחילו אבל אם התחילו הרי אילו שמין לו כיצד קבל הימנו קמה לקצור בשתי סלעים קצר חציה והניח חציה טלית לארוג בשתי סלעים ארג חציה והניח חציה הרי אילו שמין לו כיצד שמין לו אם היה מה שעשה יפה ששה דינרין נותן לו סלע או יגמור מלאכתו ואם היה יפה סלע נותן לו סלע ר' דוסה אומי שמין על מה שעתיד להעשות אם היה מה שעתיד ליעשות יפה חמשה דינרין נותנין לו שקל או יגמור מלאכתו ואם היה שוה שקל נותנין לו שקל

במי דברים אמורים בדבר שאינו אבד אבל בדבר שהוא אבד שוכר עליהן או מטען כיצד או' לו סלע פסקתי לך הריני נותן לך שתים הילך ושב ושכור ממקום אחר בא ונוטל מזה ונותן לזה במה דברים אמורים בזמן שפורק עליו במקום שאינו מוצא לשכור אבל ראה חמרין ממשמשין ובאין ואמ' לו צא ושכור אחד מאילו אין לו עליו אלא תרעומת

הלכה ב

השוכר את הספינה ופירקה עליו באמצע הנמיל אין לו עליו אלא תרעומת

הלכה ג

השוכר את הפועל ומת לו מת או שאחזתו חמה הרי אילו שמין לו כיצד שמין לו אם היה שכיר חודש ונותנין לו לפי שכירותו קבלן נותנין לו לפי קבלנותו השוכר את הפועל להביא שליחות ממקום למקום והלך ולא הביא נותן לו שכרו משלם

הלכה ד

השוכר את הפועל להביא קנים ודוקרנים לכרם והלך ולא הביא נותן לו שכר משלם השוכר את הפועל להביא ענבים ותפוחים ודרמסקנות לחולה והלך ומצאו שמת או שהבריא לא יאמר לו טול מה שהבאת בשכרך אלא נותן לו שכרו משלם

הלכה ה

השוכר את הפועל לחרוש לא יאמר לו בוא ונכש לנכש לא יאמר לו בא וחרוש לחרוש בשדה זו לא יאמר לו צא וחרוש בשדה אחרי' לנכש בשדה זו לא יאמר לו בא ונכש בשדה אחרת

הלכה ו

שכרו לנכש וגמר את שדהו לא יאמר לו בא ועדר שני גפנים שכרו לעדר וגמר את שדהו לא יאמר לו בא ונכש שתי גפנים גמר בחרישו בחצות היום [לא יאמר לו בוא וחרוש בשדה אחרת שאמר לו פרנס לו מלאכה מתוך שלך או תן לי שכרי במה שעשיתי גמר ניכוש בחצות היום לא יאמר לו בוא ונכש בשדה אחרת שיאמר לו פרנס לי מלאכה שלך או תן לי שכרי במה שעשיתי וכן הוא שגמר חרישו בחצי היום] לא יאמר לו הריני חורש בשדה פלנית גמר את נכושו בחצי היום לא יאמר לו הריני מנכש עמך בשדה פלנית ואם התנה עליה מתחילה על מנת כן הרי זה מותר

רשיי בעל הבית לשנותו למלאכה קלה אבל לא למלאכה חמורה הא כיצד שכרו לנכש בשדהו וגמר את שדהו ואו' לו מדעתו בוא ועדר שתי גפנים שכרו לעדר וגמר את שדהו או' לו על כרחו בוא ונכש שתי גפנים

הלכה ז

השוכר את הפועלין לעשות בתוך שלו וטעו ועשו בתוך של חבירו הוא נותן להן שכרן משלם וחוזר ונוטל מבעל הבית מה שהתנו אותו הראם בתוך שלו והלכו ועשו בתוך של חבירו הוא אין נותן להם כלום והן הולכין ונוטלין מבעל הבית מה שהתנו אותו

השוכר את החמור והבריקה או נשתתה אינו חייב להעמיד לו חמור מתה או שנטלתה אנגריא חייב להעמיד לו חמור ר' שמעון בן אלעזר אומר אם כדרך הליכתה נוטלה אינו חייב להעמיד לו חמור אם שלא כדרך הליכתה נוטלה חייב להעמיד לו חמור וכן היה ר' שמעון בן לעזר או' האומ' לחבירו שכור לי חמורך וארכב עליו מיכן ועד מקום פלני הבריקה או נשתתה חייב להעמיד לו חמור חמורך זו אפי' מתה אפי' נטלתו אנגריא חייב להעמי' לו חמור

הלכה ח

השוכר את הפועל ונזדמן לו אנגריא לא יאמר לו הרי זה לפניך אלא נותן לו שכרו במה שעשה

הלכה ט

המשכיר בהמה לחבירו לא ישנה לו את הבהמה השכיר לו חמור לא יושיבנו על הפרד פרד לא יושיבנו על הסוס סוס לא יושיבנו בקרון

הלכה י

השוכר את החמור להביא לתך חטין והביא שש עשרה שעורים פטור ואם הוסיף על משאו חייב וכמה יוסיף על משאו ויהא חייב סמכוס או' משם ר' מאיר קב לכתף שלש סאין לעגלה וספ' לפי מה שהיא השוכר את החמור להרכיב איש לא ירכיב אשה אשה מרכיב איש להרכיב אשה מרכיב אשה עליה בין מעוברת ובין מניקה

הלכה יא

השוכר את החמור לרכוב עליה בעל הבית נותן כיסתו ומזונותיו וכלי תשמישו עליו יתר על כן חמר מעכב על ידו חמר נותן שעורין ותבן ומזונותיו עד שמגיע ללינה יתר על כן בעל הבית מעכב עליו

הלכה יב

השוכר את החמור וטענו דברים האסורין נטלום ממנו חרמין או מוכסין חייב ואם הודיעו שהוא מוכס כדרך המוכסין פטור

הלכה יג

שיירה שהיתה מהלכת במדבר ונפל עליה גייס וטרפה מחשבין לפי ממון ואין מחשבין לפי נפשות אם שלחו טייר לפניהן אף מחשבין לפי נפשות ואין משנן ממנהג הולכי שיירה

הלכה יד

ספינה שהיתה באה בים ועמד עליה נחשול והקילו ממשאה מחשבין לפי משוי ואין מחשבין לפי נפשות ואין משנן ממנהג הספינה המשכיר לחבירו ספינה או קרון מחשבין לפי משוי ולפי נפשות ואין מחשבין לפי ממון

הלכה טו

גרדי שהניח נר בצד הבגד ודלק חייב לשלם מפני שהוא כנושא שכר נפלה עליו מפולת עד שלא נגמרה מלאכתו חייב משנגמרה מלאכתו אם הודיע לבעליו פטור ואם לאו חייב גמרו ונגנב או אבד אם הודיע בו לבעליו פטור ואם לאו חייב

הלכה טז

אמ' לו חלוק אמרתי לך והוא או' טלית אמרת לי על בעל הבית להביא ראיה ר' יהודה או' אם היה עושה אצל בעל הבית יקבל בעל הבית את שלו אצל אומן ובעל הבית נכנס ויוצא עליו יקבל בעל הבית את שלו אצל אומן ואין בעל הבית נכנס ויוצא עליו אומן צריך להביא ראיה

הלכה יז

אמ' לו סלע אמרתי לך והוא אומ' שתיים אמרת לי כל זמן שאצל אומן בעל הבית צריך להביא ראיה אצל בעל הבית ובתוך זמנו אומן צריך להביא ראיה אחר זמנו גרדי נשבע ונוטל

הלכה יח

הנותן כליו לאומן לעשות לו ונגמרה מלאכתו ונגנב או שאבד עד שלא נתקבל שכרו הרי הוא כנושא שכר משנתקבל שכרו הרי הוא כשומר חנם אימתי בזמן שתבעו ואמי' לו בוא וטול את שלך לא תבעו ולא אמי' לו בוא וטול את שלך אף על פי שנתקבל שכרו הרי הוא כנושא שכר

הלכה יט

האומר לחבירו השאילני ואשאלך שמור לי ואשמור לך הרי הוא כשומר חנם ואינן אלא כנושא שכר אבא שאול אומי מותר אדם להשכיר משכונו של עני בפחות ושל עשיר אינו רשיי ליגע בו